

Този информационен документ е подготвен със съдействието на [Съвета на нотариатите от ЕС \(CNUE\)](#).

1 Как се изготвя разпореждането с имущество в случай на смърт (завещание, съвместно завещание, договор за наследство)?

Според белгийското право съществуват три основни форми на завещание: **публични или нотариални завещания, саморъчни завещания** (които трябва да бъдат написани ръкописно, да бъде поставена датата, на която са съставени, и подписани саморъчно от завещателя) и **международни завещания**.

Завещателят трябва да бъде в състояние да изяви своята воля правомерно и свободно (членове 901—904 от Гражданския кодекс).

По принцип договорите върху неоткрити наследства са забранени, като има определени изключения.

При трансгранични случаи завещанието по принцип е валидно в Белгия, ако е спазено законодателството на мястото, където то е съставено („*locus regit actum*“), или на някои от другите закони, посочени в Хагската конвенция от 5 октомври 1961 г.

2 Следва ли разпореждането да бъде вписано по някакъв начин и ако да, по какъв?

Нотариусът, пред когото се съставя нотариално или международно завещание или на когото е предадено за пазене саморъчно завещание, е задължен да регистрира завещанието в централния регистър на завещанията, който се води към Кралската федерация на белгийските нотариуси (*Fédération Royale du Notariat belge*). Завещателите, съставили саморъчни завещания, които са предадени за пазене от нотариус, могат да откажат техните завещания да бъдат вписани в регистъра.

3 Съществуват ли ограничения на свободата за разпореждане с имущество в случай на смърт (напр. запазена част)?

В белгийското право се прилага принципът на запазената част, според който определен минимален дял (запазена част) от наследственото имущество задължително се полага на преживелия съпруг, децата и бащата и майката на починалия, според случая.

В случай на деца (или низходящи) запазената част е половината от наследственото имущество, ако има едно дете; две трети, ако децата са две, и три четвърти, ако децата са три или повече.

Ако няма низходящи наследници, бащата и майката имат право на по една четвърт от наследственото имущество. В този случай обаче е възможно цялото наследствено имущество да бъде оставено на преживелия съпруг.

Преживелият съпруг винаги получава най-малко плодopolзуването върху половината активи, съставляващи наследствената маса, или плодopolзуване върху недвижимия имот, използван като основно жилище, заедно с обзавеждането в него, дори това да надвишава половината наследствена маса.

Ако завещателят е предпочел в завещанието си да не се съобрази със запазената част и неговите наследници се съгласят да спазят волята му, тогава завещанието може да бъде изпълнено. Лицата обаче, чиято запазена част е накърнена и възнамеряват да претендират за нея, могат да предявят иск за намаляване на размера на направените от наследодателя завещания или дарения (*action en réduction*).

4 В отсъствието на разпореждане с имущество в случай на смърт кой и в каква степен наследява?

Ако починалият не е имал брак и няма деца, първи наследяват възходящите и най-близките роднини по сребрена линия (братя и сестри). Бащата и майката получават по една четвърт, а остатък — братята и сестрите или техните низходящи, ако има такива. Ако единият или и двамата родители са починали, техният дял преминава към братята и сестрите. Ако няма възходящи или братя и сестри или техни низходящи, половината от наследственото имущество преминава към роднините по майчина линия, а другата половина преминава към роднините по бащина линия (чичо, леля, братовчеди и т.н.).

Ако починалият не е имал брак, но остави деца, те изключват от наследяване всички други членове на семейството. Те си поделят поравно пълната собственост върху наследственото имущество. Ако обаче дете вече е починало (или се откаже от наследство или е лишено от право върху наследството), но е оставило низходящи, последните наследяват вместо посоченото дете.

Ако починалият остави съпруг и деца, преживелият съпруг наследява плодopolзуването (правото да ползва дадено благо и да получава плодовете от него) на всички активи, които съставляват наследственото имущество. Децата наследяват равни дялове от голата собственост.

Ако починалият остави съпруг, но няма деца, преживелият съпруг става единствен наследник, ако починалият не е оставил възходящи или роднини по сребрена линия до четвърта степен. Когато има някои от последните, по принцип преживелият съпруг получава плодopolзуването, а другите наследници голата собственост. Делът обаче, който преживелият съпруг получава в такъв случай, зависи също така от режима на имуществените отношения, при който е бил сключен бракът. Ако двойката е сключила брак по режима на общност, тогава преживелият съпруг наследява дела на починалия от общото имущество с пълно право на собственост.

Ако починалият остави преживял партньор, с когото той/тя е сключил/а регистрирано партньорство, формата на регистрирано партньорство, която се прилага в Белгия, е „законно съжителство“ (*cohabitation légale*). При наследяването преживелият законно съжителстващ партньор има право на плодopolзуване на недвижимото имущество, използвано като общо семейно жилище по време на съжителството, заедно с обзавеждането в него. Преживелият законно съжителстващ партньор може обаче да бъде лишен от това право на плодopolзуване чрез завещание или дарения *inter vivos* на други лица.

Ако починалият остави преживял партньор, с когото не е сключил/а регистрирано партньорство, а е бил/а в съжителство без писмено споразумение (фактическо партньорство, т.е. нерегистрирано), партньорът може да наследява само ако починалият е посочил това в завещание. Белгийското право не предоставя на тези партньори автоматично право на наследяване.

5 Какъв вид органи са компетентни:

5.1 по въпросите на наследяването?

Няма специален орган, който да отговаря за процедурата по наследяване.

Законът обаче изисква да се направи консултация с нотариус в случай на саморъчно или международно завещание. В определени ситуации може да са необходими също определени действия от страна на първоинстанционния съд или мировия съдия (*juge de paix*), особено ако наследството

преминава към лица, които са лишени от право на разпореждане с наследството (например ненавършили пълнолетие деца), или ако наследството е прието по опис, или за наследството няма наследници, защото или такива не съществуват или са се отказали; подобен е случаят и когато се изисква решение на съда за въвеждане във владение (*envoi en possession*) или плащане на завет, или ако предаването/делбата се оспорва и е необходима намесата на назначен от съда нотариус.

5.2 да получат изявление за отказ или приемане на наследство?

Собствеността върху активите, които образуват наследствената маса, преминава към бъдещите наследници само въз основа на факта, че е настъпила смъртта на наследодателя.

Те обаче имат избор: наследството може да бъде прието безусловно, по опис или да бъде отказано.

Наследството може да бъде прието „изрично“ или „мълчаливо“. Приемането е изрично, когато дадено лице приема правото на собственост или качеството на наследник чрез заявяване с официален или частен акт. То е мълчаливо, когато наследникът предприеме някакво действие, което задължително предполага намерението да приеме наследството и което действие лицето би имало право да предприеме само в качеството си на наследник.

Наследството може да бъде прието „по опис“ (*sous bénéfice d'inventaire*) в съответствие с процедурата, определена в член 793 и сл. от Гражданския кодекс.

Наследникът, който желае да приеме наследство по опис, трябва да направи специално изявление в **деловодството на първоинстанционния съд** по района, в който е открито наследството, или **пред нотариус**.

Наследството може да бъде отказано по аналогичен начин, като копие от смъртния акт бъде депозирано в **деловодството на първоинстанционния съд** по местожителство на починалия и се подпише отказ (член 784 и сл. от Гражданския кодекс) или това бъде направено **пред нотариус**.

Тези изявления трябва да бъдат вписани в регистър, воден от отдела за вписване на актове по мястото, където е открито наследството.

5.3 да получат изявление за отказ или приемане на завет?

Вж. въпрос 7 по-долу.

5.4 да получат изявление за отказ или приемане на запазена част?

Няма специална процедура (вж. въпрос 3 по-горе).

6 Кратко описание на процедурата за уреждане на наследството по националното право, включително на процедурата за ликвидиране на наследствената маса и делба на наследственото имущество (включително информация дали производството по наследяване се образува служебно от съда или друг компетентен орган)?

Според Белгийския граждански кодекс по принцип наследството преминава автоматично, без никаква специална процедура.

Единствено поради факта, че е настъпила смъртта на дадено лице, неговите активи, права и акции автоматично преминават към неговите наследници, като това подлежи на задължението да се платят таксите върху наследственото имущество (членове 718 и 724 от Гражданския кодекс). Има обаче и изключения (вж. въпрос 7 по-долу).

В случай на предаване/делба от съда процедурата по наследяване се извършва от нотариус, който се назначава от съда, и приключва с окончателна схема на делбата. В случай на доброволно предаване/делба, нотариален акт е необходим само за делбата на недвижимото имущество.

7 При какви условия и в кой момент дадено лице придобива качеството на наследник или заветник?

Белгийското право се ръководи от принципа, че цялото наследствено имущество (активи и пасиви) преминава към наследниците единствено поради факта, че е настъпила смъртта на наследодателя. Въпреки това:

бенефициерите на универсални завести, изготвени със саморъчно или международно завещание, трябва да получат от председателя на семейния съд (*tribunal de la famille*), „решение на съда за въвеждане във владение“ (*envoi en possession*) (член 1008 от Гражданския кодекс),

бенефициерите на индивидуални завести (член 1014 от Гражданския кодекс), бенефициерите на общи завести (член 1011 от Гражданския кодекс) и, когато има наследници с право на запазена част, бенефициерите на универсални завести, изготвени с нотариално завещание (член 1004 от Гражданския кодекс), трябва да представят искане за „плащане на завет“ (*délivrance du legs*),

някои категории заветници трябва да бъдат упълномощени от публичен орган да приемат завета, който им е оставен (например завет за община, благотворителна организация и в някои случаи фондация или неправителствена организация).

8 Наследниците носят ли отговорност за задълженията на починалия и ако да, при какви условия?

Наследниците носят отговорност, когато приемат наследството безусловно. В такъв случай те отговарят за всички такси и дългове, свързани с наследственото имущество (член 724 от Гражданския кодекс).

Ако наследниците приемат наследството по опис, те носят отговорност за дълговете, свързани с наследственото имущество, само до стойността на активите, които са получили (член 802 от Гражданския кодекс). Наследник, който желае да приеме наследство по опис, трябва да направи специално изявление в деловодството на първоинстанционния съд на района, в който е открито наследството, или пред нотариус.

Наследниците не носят отговорност, ако се откажат от наследството чрез подаване на изявление в деловодството на съответния първоинстанционен съд или пред нотариус (член 785 от Гражданския кодекс).

Освен това заветници по индивидуално завещателно разпореждане, за разлика от заветниците на направено в тяхна полза универсално или общо завещателно разпореждане, по принцип не носят отговорност за дълговете, свързани с наследственото имущество (член 1024 от Гражданския кодекс).

9 Какви документи и/или информация се изискват обикновено за целите на вписването на недвижимо имущество?

Публикуването на сделки с недвижимо имущество е уредено в Закона за ипотеките от 16 декември 1851 г. Член 1 от Закона гласи, че „всички актове *inter vivos* (било то срещу заплащане или не), с които се прехвърлят или заявяват права *in rem* върху недвижимо имущество, различни от възбрани и ипотеки, трябва да бъдат вписани в специален регистър, воден за тази цел към ипотечния регистър на района, в който се намира имуществото“.

В тази връзка член 2 от Закона гласи, че „се вписват само съдебни решения, официални актове и частни актове, които са постановени или съставени пред нотариус. Пълномощните за тези актове трябва да бъдат предоставени в същата форма“.

Законът за ипотеките от 16 декември 1851 г. обаче не урежда прехвърлянето на собствеността при смърт.

Въпреки това Законът изисква вписване на актовете за делба (*actes de partage*). В този случай всички наследници, независимо дали наследяват недвижимо имущество или не, се посочват в акта, който се вписва в ипотечния регистър. Същото важи за публична или частна продажба на недвижимо имущество, което не се разделя между наследници.

9.1 Назначаването на управител на наследственото имущество задължително ли е или е задължително при поискване? Ако е задължително или е задължително при поискване, какви стъпки следва да бъдат предприети?

По принцип в Белгия няма система за управление на наследствено имущество.

В член 803*bis* от Гражданския кодекс обаче е посочено, че наследниците, които са приели наследството по опис, могат да откажат отговорност за управлението и предаването на наследственото имущество. Първо те трябва да поискат от семейния съд да назначи с определение управител, на когото да предоставят всички активи от наследственото имущество и който ще отговаря за предаване на наследственото имущество по определени правила.

Освен това в член 804 е посочено, че ако интересите на кредиторите на наследяващите или на заветниците могат да бъдат увредени поради небрежност или финансовото положение на наследника бенефициер, всяка от съответните страни може да го замени с управител, отговарящ за предаването на наследственото имущество и назначен с предварително решение, като това е обсъдено с наследника или предварително е бил известен.

Освен това завещателят може да назначи изпълнителя на завещанието, за да осигури правилното му изпълнение.

9.2 Кой има право да изпълни разпоредбата с имущество в случай на смърт и/или да управлява наследството?

Вж. отговора на предходния въпрос.

9.3 С какви правомощия разполага управителят на наследството?

Управителите, назначени в съответствие с членове 803*bis* и 804, имат същите правомощия като наследник бенефициер и същите задължения като наследника. Те не са задължени да предоставят обезпечение.

10 По силата на националното право какви документи обикновено се издават в хода или в края на производството по наследяване, с които се доказват статутът и правата на бенефициерите? Те имат ли специална доказателствена сила?

Доказателство за статута на дадено лице като наследник се предоставя чрез нотариален акт (*acte de notoriété*) или удостоверение/акт за наследство (това е най-честият случай). Последният се издава от нотариус или — в определени случаи — от инкасатора на службата за данък върху наследственото имущество, която има компетентност да получи декларацията за наследство за починалия (член 1240*bis* от Гражданския кодекс).

Нотариалният акт (*acte notarié*) е документ, който отразява действителността. Той има доказателствена сила. Декларацията от лицето, което го съставя, се счита за достоверна. Нотариусът удостоверява определени факти, като установява самоличността на лицата, които са се явили пред него, и записва информацията, която те го молят да запише. Нотариалният акт е автентичен, що се отнася до неговото съдържание. Освен това актът има неоспорима дата на съставяне. Може да се докаже, че автентичен акт е подправен, само чрез производство, в което се оспорва неговата автентичност.

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 14/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.